

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 445/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., M., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 263/2008 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 43/2010 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 28. marca 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2010 doručená sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 263/2008 a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 43/2010 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 28. marca 2010 (ďalej aj „žiadosť o prepustenie z väzby“).

2. Zo sťažnosti, z jej príloh a zo súvisiaceho spisového materiálu okresného súdu sp. zn. 1 T 263/2008, ktorý si ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania veci vyžiadal, vyplýva, že sťažovateľ je v konaní pred okresným súdom vedeným pod sp. zn. 1 T 263/2008 stíhaný pre viaceré skutky násilnej trestnej činnosti právne kvalifikovaných ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d), zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a iné zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 409/2008 z 15. mája 2008 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sťažovateľ svojím podaním označeným ako „*Žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu*“ z 28. marca 2010 doručeným okresnému súdu 31. marca 2010 požiadal o prepustenie z väzby, pričom súdu poskytol záruku v podobe zloženého písomného sľubu, ako aj možnosť nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd na hlavnom pojednávaní 3. mája 2010 sťažovateľom podanú žiadosť o prepustenie z väzby zamietol. Rovnako zamietol ním poskytnutý písomný sľub a možnosť nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 263/2008 z 3. mája 2010 podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd svojím uznesením sp. zn. 3 Tos 43/2010 zo 17. júna 2010 tak, že napadnuté prvostupňové rozhodnutie okresného súdu zrušil v celom rozsahu a žiadosť sťažovateľa zamietol, pričom neprijal ním poskytnutý písomný sľub, zároveň zamietol aj jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namieta, že okresný súd, ako aj krajský súd rozhodovali o jeho žiadosti o prepustenie z väzby neprimerane dlho, pričom o tom, ako bolo definitívne rozhodnuté o jeho žiadosti o prepustenie z väzby a o jeho poskytnutom písomnom sľube, ako aj o možnosti nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka sa dozvedel až po uplynutí 95 dní odo dňa podania svojej žiadosti 30. marca 2010, a ďalej uviedol: „*Tvrším, že postupom*

a rozhodnutiami OS MA (1 T 263/2008) a KS BA (3 Tos 43/2010) boli porušené moje základné práva a slobody.“

3. Sťažovateľ v podstatnom argumentoval:

„K porušeniu môjho práva na prejednanie veci v primeranej lehote došlo v konaní o rozhodovaní o mojej žiadosti o prepustenie z väzby.

Žiadosť som napísal, a podal dňa 30. 03. 2010... okresný súd pochybil v tom keď o žiadosti rozhodoval až 03. 05. 2010 na HP, pretože nič nebránilo súdu rozhodnúť o žiadosti na verejnom zasadnutí tak, aby konanie nebolo postihnuté zbytočnými prietahmi. Rozhodnutie OS MA o mojej žiadosti trvalo viac ako 1 mesiac, a vyhotovenie a doručenie uznesenia o zamietnutí trvalo 11 dní, spolu teda 45 dní. Takáto doba sa v zmysle čl. 17 ods. 2 Ústavy SR považuje za zbytočný prietah v konaní.

KS BA takisto spôsobil prietahy v konaní, pretože aj keď rozhodol o podanej sťažnosti do 1 mesiaca, samotné vypracovanie uznesenia a jeho doručenie trvalo súdu 19 dní, spolu takmer 50 dní.

Konanie OS MA a KS BA o rozhodovaní o žiadosti o prepustenie na slobodu trvalo odo dňa podania žiadosti do dňa konečného rozhodnutia KS BA takmer 95 dní, čo je absolútne neprípustné.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... Základné právo J. B. na prejednanie veci v primeranej lehote v rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 Ústavy... bolo porušené rozhodnutiami Okresného súdu v Malackách sp. zn. 1 T 263/08 a krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Tos 43/2010.“

5. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti taktiež žiadal, aby mu pre účely konania pred ústavným súdom z dôvodov jeho nepriaznivých osobných, majetkových a zárobkových pomerov bol ustanovený právny zástupca z radov advokátov.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

8. Z obsahu sťažnosti a predovšetkým návrhu rozhodnutia (petitu), ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, vyplýva, že sťažovateľ namietala porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy postupom okresného súdu a krajského súdu, ktoré rozhodovali o jeho žiadosti o prepustenie z väzby neprimerane dlhú dobu. Uvádza, že „*Celková doba rozhodovania OS MA a KS BA o mnou podanej žiadosti o prepustenie z väzby trvala od momentu podania žiadosti (30. 03. 2010) do dňa doručenia uznesenia KS BA (06. 07. 2010) 95 dní.*“.

9. Podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom

konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre týkajúcej sa požiadavky urýchllosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby už viackrát konštatoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchllosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty počítané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03, III. ÚS 126/05). V konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 126/05 ústavný súd uvedený právny názor ešte viac zvýraznil, keď uviedol, že požiadavke neodkladnosti, resp. urýchllosti spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.

11. V danom prípade odo dňa podania žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu do doručenia zamietajúceho uznesenia krajského súdu uplynulo „95 dní“, teda lehota troch mesiacov, čo by pri mechanickej aplikácii uvedenej judikatúry ústavného súdu malo viesť k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 17 ods. 2 ústavy. K uvedenému záveru však ústavný súd môže dospieť len vtedy, ak k nemu dospeje po dôkladnom posúdení konkrétnych okolností prípadu.

III.

12. Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 1 T 263/2008 ústavný súd zistil nasledujúci sled úkonov okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 28. marca 2010:

- 31. marca 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby,

- od 1. apríla 2010 do 16. apríla 2010 okresný súd písomným dožiadaním zisťoval dôvody premiestnenia sťažovateľa do N.,

- 16. apríla 2010 bola okresnému súdu doručená správa o opätovnom premiestnení sťažovateľa do väzby v B.,

- 3. mája 2010 okresný súd na hlavnom pojednávaní rozhodol o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby,
- 7. mája 2010 okresný súd doručoval uznesenie súdu sp. zn. 1 T 263/2008 z 3. mája 2010 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby,
- 14. mája 2010 bolo uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 263/2008 z 3. mája 2010 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby doručené sťažovateľovi a právnym zástupcom zhodne 14. mája 2010,
- 20. mája 2010 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 263/2008 z 3. mája 2010,
- 24. mája 2010 okresný súd predložil trestný spis sp. zn. 1 T 263/2008 spolu so sťažnosťou proti uzneseniu súdu z 3. mája 2010 na krajský súd spolu s námietkou zaujatosti predloženou sťažovateľom,
- 31. mája 2010 bol predmetný spisový materiál doručený krajskému súdu,
- 1. júna 2010 krajský súd prípisom vrátil okresnému súdu predložený spisový materiál sp. zn. 1 T 263/2008 z dôvodu kolízie pojednávania na krajskom súde a okresnom súde.
- 3. júna 2010 bol spisový materiál sp. zn. 1 T 263/2008 doručený okresnému súdu,
- 7. júna 2010 sa na okresnom súde uskutočnilo naplánované hlavné pojednávanie súdu, následne toho istého dňa bol spisový materiál sp. zn. 1 T 263/2008 opätovne zaslaný s predkladacou správou a vznesenou námietkou zaujatosti krajskému súdu,
- 9. júna 2010 bol spisový materiál sp. zn. 1 T 263/2008 doručený krajskému súdu,
- 17. júna 2010 krajský súd rozhodol na neverejnom zasadnutí o zrušení sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 T 263/2008 z 3. mája 2010, ďalej rozhodol o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a o neprijatí písomného sľubu sťažovateľa, ako aj o zamietnutí návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka,
- 25. júna 2010 bol spisový materiál sp. zn. 1 T 263/2008 spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 43/2010 doručený okresnému súdu,
- 29. júna 2010 okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu,
- 6. júla 2010 bolo rozhodnutie krajského súdu doručené sťažovateľovi,

- 9. júla 2010 bolo rozhodnutie krajského súdu doručené právnym zástupcom sťažovateľa.

IV.

13. Z uvedeného prehľadu úkonov vyplýva, že 31. marca 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. V žiadosti sťažovateľ poskytol písomný sľub a navrhol okresnému súdu nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa 3. mája 2010 na hlavnom pojednávaní, pričom v období pred týmto termínom zistil, že sťažovateľ bol v období od 2. apríla do 13. apríla 2010 hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení N. z dôvodu opakovaného sebapoškodzovania. Súdu bola doručená správa o opätovnom premiestnení sťažovateľa do výkonu väzby v B. 16. apríla 2010. Na 3. máj 2010 bolo okresným súdom nariadené hlavné pojednávanie v sťažovateľovej trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 263/2008. Okresnému súdu bola 20. mája 2010 doručená sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o neprepustení z väzby a 21. mája 2010 aj námietka zaujatosti proti predsedovi senátu okresného súdu, pričom predmetný spisový materiál bol 31. mája 2010 doručený krajskému súdu. Z dôvodu kolízie pojednávania na okresnom súde, kde bolo naplánované hlavné pojednávanie na 7. jún 2010, a najbližšieho možného pojednávacieho dňa senátu krajského súdu 8. júna 2010 bol spisový materiál sp. zn. 1 T 263/2008 krajským súdom vrátený okresnému súdu. Na okresnom súde sa uskutočnilo 7. júna 2010 hlavné pojednávanie, po uskutočnení ktorého bol predmetný spisový materiál obratom zaslaný krajskému súdu, kde bol fyzicky doručený 9. júna 2010. Krajský súd rozhodol o sťažovateľom podanej sťažnosti na neverejnom zasadnutí 17. júna 2010. Toto rozhodnutie bolo 25. júna 2010 doručené spolu s predmetným spisovým materiálom okresnému súdu, ktorý ho 1. júla 2010 doručoval sťažovateľovi a jeho právnym zástupcom (súdom ustanovenému obhajcovi a súdom určenému náhradnému obhajcovi). Rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresným súdom odo dňa doručenia žiadosti okresnému súdu 31. marca 2010 do dňa doručenia uznesenia krajského súdu sťažovateľovi 6. júla 2010 trvalo síce 95 dní, z čoho však na samotné rozhodovanie okresného súdu pripadá lehota celkovo 34 dní a na rozhodovanie krajského súdu lehota 16 dní, vrátane

doručenia rozhodnutia krajského súdu okresnému súdu. V súhrne sa môže javiť, že uvedená dĺžka rozhodovania okresného súdu aritmeticky presahuje jeden mesiac a s prihliadnutím na celkovú aj sťažovateľom namietanú dobu 95 dní dosahuje lehotu troch mesiacov. Takáto celková lehota rozhodovania okresného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby vyvoláva pochybnosti, či je možné jeho postup v danej veci hodnotiť ako ústavne konformný. Aj keď túto dobu rozhodovania o žiadosti sťažovateľa nemožno považovať za primeranú, je v konkrétnych okolnostiach daného prípadu podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľná. V okolnostiach danej veci je potrebné zohľadniť, že v tomto období nebol okresný súd pasívny, ale pred rozhodnutím o žiadosti sťažovateľa vykonával úkony súvisiace so zabezpečením jeho prítomnosti v konaní vrátane zisťovania dôvodov a dĺžky jeho hospitalizácie. Tieto skutočnosti idú skôr na ujmu sťažovateľa (pozri úvod tohto bodu). Okresný súd zároveň vykonával úkony súvisiace so zabezpečením riadneho priebehu konania vrátane doručovania písomností aj krajského súdu, v ktorom celkovom súhrne prihliadnúc aj na správanie sťažovateľa ústavný súd nevyhodnotil dĺžku rozhodovania súdov o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby za takú, dôsledkom ktorej by bolo porušené sťažovateľovo základné právo podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytykávaným z jeho strany

dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

15. Vo svetle všetkých uvedených okolností dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľom podanú sťažnosť je potrebné odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť. V okolnostiach danej veci ústavný súd zohľadnil nielen celkovú dĺžku konania všeobecných súdov, ktoré rozhodovali o jeho žiadosti o prepustenie z väzby doručenej okresnému súdu 31. marca 2010, ale prihliadol tiež na dôvody hospitalizácie sťažovateľa v nemocničnom zariadení v trvaní 11 dní, pričom neopomenutým nezostalo aj zistenie ústavného súdu, podľa ktorého bola sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby z 28. marca 2010 v poradí už štvrtou podanou žiadosťou o prepustenie z väzby okresnému súdu (ako to bolo aj 18. januára 2009, 6. marca 2009, 9. novembra 2009 a následne aj 6. júla 2010), ako aj na skutočnosť, že sťažovateľ bol ostatným uznesením krajského súdu z 3. augusta 2010 prepustený z väzby (pri súčasnom nariadení výkonu trestu odňatia slobody uloženého rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 3 T 125/2006 zo 4. februára 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 To 81/2010 z 23. júna 2010). Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ systematicky, pravidelne po zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby, adresoval okresnému súdu opätovnú žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej bolo v predchádzajúcom, ako aj v ostatnom období rozhodované, čím bola zákonnosť väzby sťažovateľa v priebehu konania pred súdom v pravidelných intervaloch preverovaná. S prihliadnutím aj na uvedené okolnosti predmetnej veci ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými požiadavkami sťažovateľa uplatnenými v podanej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2010